

Анастасія Афанасьева (Анастасия Афанасьева) (нар. 1982) Украінская рускамоўная паэтка. Нарадзілася ў Харкаве. Скончыла Харкаўскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт, працавала судова-медыцынскім экспертам, псіхіятрам.

Яе вершы, проза, артыкулы па сучаснай паэзіі друкаваліся ў часопісах “Воздух”, “Вавилон”, “Новый мир”, “Урал2”, “Новое литературное обозрение”, “Союз писателей”, “ШО” і іншых.

А. Афанасьева – аўтар паэтычных зборнікаў “Бедные белые люди” (2005), “Голоса говорят” (2007), “Белые стены”, “Солдат белый, солдат чёрный” (абодва — М., 2010).

Нічога не адбываецца...

Вершы

* * *

(Как по воздуху передаются слова?)

Як у паветры перадаюцца словы?
Праз кружэнне пылінак,
Праз блікі святла,
Праз сон камароў.
Ляцяць гукавыя хвалі –
Нябачныя целы
Прамоўленых слоў.

Я стаю на Плошчы Канстытуцыі
Пад адным з найвядомейшых помнікаў
Нашага гораду. Нехта яго называе “лядоўняю”,
Нехта – “двое з ламбарду”,
Я не называю яго аніяк.
Калі прызначаю пад ім сустрэчу,
Кажу “на Савецкай” (бо поруч з метром).
Але ўсе адчуваюць месца, пра якое гаворка, нутром.

Як у паветры перадаецца невымоўнае?
Проста лётаюць галубы,
Раскрываюцца рукі
І судакранаюцца плечы.
І ляціць, ляціць невымоўнае,
Залятае ў самае сэрца,
Так, што ўсё, чаго хочацца, –

Проста легчы.

Я стаю пасярод Плошчы Канстытуцыі,
Сонца рухаецца, зямля круціцца,
У руках у мяне бранзалетка з драўляных пацерак,
Я перабіраю адну за адной.
Першая – я дурны і маленькі,
Другая – я дурны і падлетак,
Трэцяя – я дурны і дарослы,
Чацвертая – плюю на клумбу, чакаю.
Святло ў паветры вясновага вечара
Ззяе бы ўлетку,
Шалее й ачалавечваецца.
У торбу кладу бранзалетку, хутка сустрэча.

Як у паветры рухаюцца старыя?
У цесных садах,
Там, дзе брудныя сажалкі гарадскія,
Сядзяць старыя й бабулькі –
У шыракаполых капелюшах, у квяцістых хусцінках,
Не дайшоўшы да найбліжэйшага рынку
Альбо не вярнуўшыся з рынку.
Іх скура сухая, іх зрэнкі пустыя,
Іх рукі складзеныя на каленях.
Крошкі хлеба дзяўбуць гарадскія птушкі.
Як яны прыляцелі, хто прынёс сюды іх,
Худых прыгожых старых?
На якіх крылах яны прыляцелі,
Якімі шляхамі зніклі?
І як нам убачыць, крануць
Іх, што цяпер у паветры,
У асаблівай прасторы
Між словамі й невымоўным?

Я стаю на Плошчы Канстытуцыі.
Ты сёння такая чудоўная.

* * *

(Рыжий мальчик лет пяти танцует)

Руды хлопчык пяці гадоў танчыць

Каля пад'езду
Пад нячутную музыку.
Назіраю за ім, зацягваючыся цыгарэтай,
Якую нельга, бо запаленне лёгкіх,
Бранхіт і балкон адчынены.
Музыка ў самай яго сярэдзіне,
Музыка проста з дзяцінства, у якім
Цэлую гадзіну ці дзве здаецца,
Што хвілінны канец сяброўства
З Пецем, суседам па парце, –
Неймавернае гора, а праз паўтары гадзіны
Па тэлебачанні мультык пра Скруджа,
Пра Чыпа, Дэйла і Гаечку,
І ты забываеш пра ўсё.
Потым танчыш пад нечым балконам,
Побач з прыўкрасным роварам,
Верным жалезным сябрам,
Якога абмотваеш
Сіняю ізастужкай
Для большае прыгажосці,
А нехта там, на балконе,
Думае пра цябе,
Але ты пра гэта не ведаеш,
І не даведаешся ніколі,
А пасля гэты нехта, ля плоскага
Манітора пішучы пра цябе,
Мімаволі зрываецца
Ва ўласныя ўспаміны –
І замыкаецца кола.

* * *

(А звон как будто трамвайный или монетный)

А звон нібыта трамвайны альбо манетны
Распускаецца недзе
Чуеш? Звініць увушшу, як магніт
За вушы прыцягвае лета
Неадпаведнасць гэту
ў сасудзістым поўзанні
адчувае кожны эрытрацыт
Што гэта: вібразванок, ці свярдзёл, ці рокат

грому –
не сцяміць
Проста звiніць увушшу
адбiваецца ў вокнах і памяці
стол, манiтор, чалавек, ложка, палiцы з кнiгамi
У гэтым рыхлым дзiцячым пакоi
у гэтым звоне вушным бы
разрозніць хоць нешта, хоць нейкую рэч,
раздзецца,
пераадзецца
і вызвінець прэч

* * *

(Катіцца колесо по чорному асфальту)

Коціцца кола па чорным асфальце
Жалезнае кола
Бразгоча і коціцца па асфальце
Навокал нікога
Нiчога не можа спыніць яго бо няма
Нават паветра а трэння і пагатоў
Яно коціцца дзесяць мiльёнаў гадоў
Не тлее і не ржавее
Бразгоча
Але гук не ляціць нікуды і сам у сабе сканчаецца
Нiчога не адбываецца

* * *

(Можно найти общий язык даже с юлой)

Можна знайсці агульную мову нават з ваўчком,
Калі насустрач раскручвацца
Калі таяць насустрач, як воск,
Можна й са свечкай
Знайсці агульную мову
Калі замерці, то можна й памерці
Выпадкова

А калі вочы расплюшчыць

І паглядзець на сонца
Можна ўсё, што заўгодна,
Апроч аслепнуць

* * *

(Послушай, Зоя,)

Паслухай, Зоя,
у цябе брат дэбіл, сын шызафрэнік,
і сама ты нейкая не такая.
Адкуль у цябе золата?
Вось і зубы залатыя, і рукі, і грудзі,
жывот і спіна.
Цябе быццам нейкі бажок у жыцці трымае.
Колькі раз ты магла быць забітай
маньякам, трамваем, цаглінай.
А ўсё круцішся, як завадная.

Зоя не адказвае, яна нямая.

* * *

(Дедушка на плоту из собственных сосудов)

Дзядуля на плыце з уласных сасудаў
Плыве па хвалях, па хвалях, па хвалях
Плыт расплятаецца, як дзьмухаўцовы вянок
То там тромб, то там тромб
Дзядуля сціскае апошні капіляр
Вынырвае часам, як рыбіна за машкой
Тады раптам пазнае жонку з дачкой
Кожнага дня ўсё радзей, усё меней
Дзядуля ідзе на дно, ідзе па дне, як мулаход
Пагрузае глыбей,
расціскае кулак
Апошні сасуд успывае
Плыве
Прыбіваецца да берагу
Дзяўчынка-ўнучка знаходзіць
“Мама, што гэта за чырвоная стужачка?”

Усё

Не пра самалёт
(Не о самолёте)

З высокіх рук прыйшоў адказ:
Жыццё не скончыцца без нас,
І смерць таксама не настане.
Ляцім паміж аблокаў, дзе
Пілот свой самалёт вядзе,
А ці ўпадзе, ці не ўпадзе –
Ні ты, ні ён сказаць не ў стане.

Першы пасажыр думае: “Госпадзе! Калі даляцім,
Буду хадзіць так, нібы зямля – залаты кілім:
Асцярожна, ашчадна, з любоўю.
Дыхаць на кожны крок.
Штодзённа званіць буду маме.
(Кожны погляд у вочы смерці –
Цудоўны шанец падумаць над
Усімі сваімі грахамі.)
Не буду грызці алоўкаў,
Павукоў перастану баяцца,
Не забуду даваць ежы коткам,
Буду добрым хлопчыкам, не паяцам,
Стану сапраўдным зайцам”.
Але з першым жа дотыкам
Шасі да пасадкавай паласы,
Перашкоды адолеўшы аэрапорту,
Калі вецер сапраўдны ўжо дзьме яму ў твар,
Крок зрабіўшы, другі, і трэці, і сотню,
Ён ідзе, ўсё забыўшы, – не зайцам,
А зіхоткім ад шчасця мязотнікам.

Другі пасажыр думае: “Госпадзе! Калі не даляцім,
На тое твая воля.
Толькі ці можна ўсё гэта імгненна,
Без болю.
Я не ведаю, што ты зрабіць пажадаеш з намі,
Ці стануць сны ў самалёце апошнімі нашымі снамі.

Ён глядзіць у ілюмінатар.
Там зімовае сонца пячэ бязлітасней ад ліпеньскага.
Падшэўка аблокаў прыўкраснейшая ад кіліму персідскага.
Сонца ім дадае чырвонага.
Неба каля далягляду – зялёнае.
Чалавечыя вочы – сінія.
У зрэнках адбіта смяротная прыгажосць.
Калі ён заплюшчвае вочы
І жонку ўяўляе,
І ў думках цалуе яе – ад лоба да пятак,
Згадвае бацьку і маці.
Што, – думае ён, – мае сэнс яшчэ прыгадаць,
Калі госпад вырашыў нас прыбраць”.
Вочы расплюшчвае, вочы заплюшчвае.
Перакуленыя аблокі і людзі любыя.
Калі самалёт сядзе,
Ён выдыхае й сыходзіць,
І вецер сапраўдны ўжо дзьме яму ў твар.
Крок зрабіўшы, другі, і сотню,
Ён сябе адчувае злодзеям і мярзотнікам.

Не мае значэння, каму чытаеш малітву:
Богу ці дрэву, ці птушцы, ці псіхааналітыку.

У любым самалёце моляцца прынамсі двое.
Адна малітва падтрымлівае адно крыло, другая малітва – другое.

пераклад з рускай – Андрэй Хадановіч

© Анастасія Афанасьева, 2010

© Андрэй Хадановіч, пераклад, 2010